

ja – a korábbi kutatások alapján – innen mintegy 200 m-re É-ra van.

Az előkerült és feltárt 75 objektum mind a lengyeli kultúra időszakába sorolható, többségük különálló gödör, de volt 6 nagyobb gödörbokor is, ill. egy szétroncsolt sír. A gödrök többnyire sekélyek voltak, ám a gödörbokrok mélysége elérte az 1–2 m-t. Az objektumokból sok leletanyag került elő, kerámiatöredékek, állatcsontok, kőeszközök, ill. néhány obszidiánpenge is. A feltárt szakaszon jól látszik, hogy a lelőhely intenzitása É-i irányba nő.

GÁTI CSILLA

52. Berettyóújfalu, Arany János Gyermekváros (KÖH 58968)

(Hajdú-Bihar megye) B

2009. októberben a Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatósága régészeti megelőző feltárást végzett a lelőhelyen. Az ásatást a Honvéd utca 9–11. (Hrsz.: 3/10) területre tervezett tanműhely építése tette szükségessé, 800 m² nagyságú területet érintett.

Az „L” alakú szelvény É-i végében három kisméretű, kerek, sötét színű foltot találtunk. Mindhárom sötét, humuszos, laza betöltésében faszén- és paticsdarabokat láttam. Az egyik jelenségből őskori kerámiadarabok is kifordultak. A kerek, sekély gödörobjektumokat kibontottuk. Kettőből kerámia- és paticsdarabok kerültek napvilágra, a harmadikban azonban csak paticsdarabokat találtunk. A kerámiadarabokat tartalmazó gödrök leleteik alapján késő bronzkoriak, a harmadik objektum azonos betöltési rétegei alapján valószínűleg szintén ebből az időszakból származik.

Munkatárs: Koroknai Zsolt ásatási technikus. A geodéziai bemérést az Archeodata 1998 Bt. végezte.

SZOLNOKI LÁSZLÓ

53. Berkesd, Ereszény (KÖH 68549)

(Baranya megye) U, R

2009. október 1–28. között megelőző feltárást végeztünk a Horvát Tranzit gázvezeték nyomvonalára eső, HT-80. jelű régészeti lelőhelyen, a 060 hrsz. ingatlanon, 1649 m²-en.

A lelőhely a településtől D-re, a Berkesdi-pataktól Ny-ra húzódó magaslaton található. Az eredetileg kitűzött kb. 170 m hosszú sávban Ny-ról kezdtük meg a humuszolást, ahol már rögtön jelentkeztek először ritkábban, majd egyre sűrűbben a régészeti jelenségek foltjai, végig a teljes területen. Nyugati irányban kb. 60 m hosszabbításra volt szükség, ahol néhány árok mellett szórtan kisebb méretű gödröket és cölöphelyeket találtunk. Leletanyag ezen a részen nem került elő. Keleti irányban több mint 100 m hosszan humuszoltuk le a területet, ahol kezdetben sűrűn jelentkeztek a nagyméretű gödrök, közöttük kisebb gödrökkel és cölöp-

helyekkel, majd már csak kisebb gödrök és cölöplyukak, ill. a végénél keresztbe futó árok mutatkozott. A ritkább területen leletanyag már nem került elő. Ez alapján kijelenthetjük, hogy a lelőhely nemcsak a dombhátat, hanem a domboldalakat is érinti, viszont K-i és Ny-i irányban sem éri el a domb alját.

A lelőhely egy *középső neolitikus* település (DVK) maradványa. Felmenő falú, cölöpszerkezetes hosszú házaiknak már csak néhány cölöphelyét sikerült megtalálnunk, viszont a 10–15 méterenként, megközelítőleg É–D-i irányban húzódó, a házaik hosszanti oldalát kísérő nagyméretű, viszonylag mély hosszúkás gödrök egyértelműen jelzik a sorban elhelyezkedő egykori házak helyét. A leletanyag nagy része ezekből a gödrökből származott: kevés állatcsont, viszont nagy mennyiségű durva és finomkerámia, néhány orsógomb, pattintott és csiszolt kőeszközök töredéke, két idol. Az egyik idol töredékes, a másik szinte ép, csak a karjai hiányoznak. Az egyik nagyméretű gödörben két, egy felnőtt és egy csecsemő zsugorított vázát bontottuk ki. A nagyméretű gödrök között néhol és a település két szélén egy-egy árok húzódott.

A lelőhely K-i harmadában a neolitikus jelenségek mellett *középső rézkori* objektumok is előkerültek, egy nagyméretű, amorf jelenség mellett kisebb gödrök és cölöphelyek formájában. Jellegzetes a kisméretű, általában kerek, sokszor méhkas alakú, nagyon mély, az altalajtól színében alig elváló, de erősen paticsos betöltésű gödör. A terület K-i végében a leletanyag nélküli gödröknél és cölöplyukaknál bizonytalan, melyik korszakhoz sorolhatók. Összesen 150 objektumot tártunk fel, 72 gödröt (ebből 46 neolitikus, 10 őskori, 6 rézkori), 61 cölöphelyet (43 neolitikus, 18 őskori), 13 árkot (6 neolitikus, 1 őskori, 6 bizonytalan korú), 2 omladékot (1 neolitikus, 1 rézkori), 2 neolitikus sírt.

A leletek a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat pécsi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatóságára kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Bósz Attila, Nagy Norbert, Kulin Kitti technikusok. A geodéziai felmérést a Meridián Kft. végezte.

VOICSEK VANDA

54. Berzence határa

(Somogy megye) Ő, LT, Ró, Á, Kk

Az OTKA által támogatott „Településrégészeti és környezettörténeti kutatások a Dél-Dunántúlon (14–17. század)” program keretében Berzence D-i részén, a Bukvina-, Kanizsnyica-, Nagy és Kis Gerendai- és Kétnyár-aljárdülőkben 2009. november 9–13. között terepbejárást végeztünk. Ennek során 14 új lelőhelyet regisztráltunk (KÖH 73419, 73421, 73429, 73433, 73437, 73443, 73445, 73447, 73449, 73451, 73453, 73455, 73457, 73459). Az új lelőhelyek az elhagyott Dráva mederben megmaradt Zsdála-pataktól É-ra eső sávban helyezkednek el, közü-

lük 5 őskori, kis területen, kevés kerámiával jelentkező lelőhely, egy helyen pedig az őskori cserepek mellett kelta, római kerámiát is gyűjtöttünk.

Két késő középkori kisebb telep mellett, az alacsonyabb térszínű területeken 6 Árpád-kori lelőhelyet találtunk, melyek mindegyikén vasművességet jelző kohósalak, vasbuca, fúvócsődarabok is előkerültek.

Munkatársak: Horváth Friderika, Jankovich-Bésán Dénes, Miklós Gergely.

ZATYKÓ CSILLA

55. Bezi, Nagy-sarok (KÖH 69021)

(Győr-Moson-Sopron megye) R, B

A részletes tanulmányt lásd a kötet 5. oldalán!

EGRY ILDIKÓ

56. Bezi határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, Á, Kk

2009. áprilisban helyszíni szemlét tartottam Bezi határában, a tervezett célkitermelőhely területén.

Faluhely-puszta I. (KÖH 31095): Az egykori Faluhely-puszta mellett, a Faluhely-puszta és Péterháza-puszta között húzódó markáns homokvonulat É-i részén őskori és középkori telepnyomot azonosítottunk. A domb gerincén húzódó földút K-i oldalán, nagy területen kerültek elő Árpád-kori és késő középkori, valamint kisebb számban jellegtelen őskori kerámiatöredékek, találtunk egy díszített orsógombot és egy kisebb vaskés töredékét is. A leletanyag intenzitása és eloszlása nem volt egységes: D-ről É felé haladva nőtt a leletek száma. Árpád-kori edénytöredék az egész területen került elő, ugyanakkor késő középkori leletek csak a terület legészakibb sávjában jelentkeztek. Atipikus őskori cserepeket legnagyobb számban a lelőhely D-i részén gyűjtöttünk. A telepnyom jól láthatóan a már korábban is ismert *Faluhely-puszta* lelőhelyhez kapcsolódik, azzal szerves egységet alkot.

Kastély-tábla (KÖH 67167): Az iménti lelőhelytől D-re, a dombvonulat Ny-i lábánál, egy ovális alakú kiemelkedésen kisebb foltban Árpád-kori edénytöredékeket gyűjtöttünk. A telepnyom kiterjedése a környező repce-, és gabonatóblák miatt bizonytalan.

TAKÁCS KÁROLY

57. Békéscsaba, Fényesi-szőlők (KÖH 3001)

(Békés megye) Ő, Á, Kk

2009 tavaszán régészeti próba- és megelőző feltárást végeztünk egy tervezett lakóház építését megelőzően, 56 m²-en. A terület felszínén Árpád-kori és késő középkori kerámiát találtunk. A próbafeltárási kutatószelvényeit a tervezett lakóház K-i és Ny-i végében jelöltük ki. A K-i részen két régészeti objektumot találtunk, amelyekből

csékély számú őskori kerámia került elő. A Ny-i oldalon nem bukkantunk régészeti objektumokra. Ezzel sikerült lehatárolni a lelőhelynek (Békéscsaba 103.) a tervezett építkezéssel érintett részét. A megelőző feltárást két további szelvényében előkerült nagyobb őskori gödör kibontását a feltörő talajvíz miatt nem tudtuk befejezni. A negyedik szelvényben előkerült objektumfolt nyeléséskor modern kerámiát és téglatöredéket találtunk, ezért ezt az objektumot már nem bontottuk ki.

LISKA ANDRÁS

58. Békéscsaba, Határ utca 6. (KÖH 2998)

(Békés megye) LT, Á

2009 tavaszán régészeti próba-, majd megelőző feltárást végeztünk a telken tervezett lakóház és garázs területén, 96 m²-en. A tervezett lakóház területén nyitottuk meg az első szelvényünket, ahol 6 kisebb objektum és egy árok került elő. Az objektumok közül két, lefelé öblösödő formájú, közepes méretű, míg a többi kisebb méretű gödör volt. Az objektumok egy kivételével az Árpád-korra keltezhetőek, a betöltésből kevés leletanyag került elő.

Az 5. sz. objektum kelta kori, benne egy hason fekvő emberváz volt. A második szelvényt a tervezett garázs területén nyitottuk meg. Ebben egy nagy objektumot találtunk, ami minden irányban túlnyúlik a szelvényen, ez is Árpád-korinak bizonyult.

LISKA ANDRÁS

59. Békéscsaba-Kereki, Kékegyi-tanya (MRT 10. k. 2/117 lh. KÖH 3015)

(Békés megye) Sza

2009. március 30. és november 25. között megelőző feltárást végeztünk a lelőhelyen, melyre most is az agyagbánya bővítése miatt került sor. Ebben az évben 40 000 m²-t tártunk fel. Az idej munkák során az objektumok száma 805-re, a síroké 41-re emelkedett. Az objektumok szarmata koriak és újkoriak, a sírok egy kivételével, szarmata koriak. A leletanyagban korongolt és kézzel készült kerámiatöredékek, orsógombok, állatcsontok voltak. A gödrök mellett egy félig földbe mélyített ház és füstölők érdemelnek említést. A sírleletek között edények, gyöngyök, fibulák, csatok, kések találhatók. A sírok többségét kirabolták. A rablások akkor történtek, amikor még a sírhelyek látszottak, mert a legtöbb esetben pontosan ráastak a sírra. A szarmata sírok DK-i, D-i, néha DNy-i tájolásúak. Az idej sírok az előző éviéktől több száz méterre, a település ellentétes, K-i részén kerültek elő, vagyis két külön temetőről van szó. Egy lelet nélküli sírunk K-Ny-i tájolású, és a kora kérdéses.

A telep a kerámiaanyag alapján a középső és a késő szarmata korba sorolható. A 2009 évi anyagból a kaviccsos-csillámos töredékek és a korongolatlan bográcsfülek hiányoztak.

MEDGYESI PÁL